

IX. évf.

magyar nyelvű

Sátoraljaujhely, 1929 szeptember 20.

18. szám.

Szerkesztőse-
kiadóhivatal
Sátoraljaujhely
Vármegyeház
II. udvar, 1. emelet.

ZEMPLÉNI GAZDA

MEZŐ- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGI SZAKLAP

Megjelenik min-
den hó 5. és 20-án
Előfizetési ár:
Egy évre 4 pengő
Hirdetések
díjszabás szerint.

Főszerkesztő:
Dr. báró WALDBOTT FRIGYES
alelnök.

A Zempléni vármegyei Gazdasági
Egyesület hivatalos közlönye.

Felelős szerkesztő:
ILLÉSHÁZY ENDRE
ügyvezető titkár

Vajdácskai magyar tehének.

A folyó évi július hó elején Sátoraljaujhely megyei város vásárterén megtartott tenyészállat díjazás alkalmával feltűnést keltett a Bodrogmenti *Vajdácskai* község erős részvétele, amely községből egymagában több mint 70 drb. ló és szarvasmarha lett a díjazásra fölajtva.

Jele ez annak, hogy úgy a község vezetősége — élén Lacsny körjegyzővel —, mint maguk az ottani gazdák is, érdeklődnek a gazdasági fejlődés iránt és állattenyésztésük nivójának emelése érdekében hajlandók az annyira kívánatos nemes versengésben résztvenni.

Az állatdíjazás alkalmával sikerült a vajdácskai magyar tehének egy csoportját lefényképeznünk, amely fénykép másolatot itt bemutatjuk t. olvasóinknak.

Szőlőgazdasági rovat.

Jobb jövő előtt.

E hó 15-én, vasárnap tartották alakuló gyűlésüket a „Tokajhegyaljai Bortermelők Pinceszövetkezete Állami ellenőrzés alatt” cím alatt tömörült tokajhegyaljai szőlősgazdák.

Nem új dolog e törekvés. Már 30 év előtt tettek kísérletet egy ilyen szövetkezet alakítására a Tokajhegyalja akkori vezérei.

Az anyagi eszközök híján mulott a múltban e törekvés megvalósítása. A kormány segítése, mellyel az alakulást a nyújtandó kölcsönrel lehetett tette, valóra váltotta e régóta vajudó törekvést.

A szövetkezetbe több mint 500 szőlősgazda közel 2000 üzletrésszel lépett be eddig.

Tagadhatatlan, hogy ezen uttörők nagy anyagi áldozatot hoztak azzal, hogy a köz oltárára felajánlották pénzeiket s folyó évi termésüknek egy bizonyos hányadát, melynek előnyeiket legjobb esetben csak 2 év múlva láthatják. De megalapozták ezzel a Tokajhegyalja jövőjét, mert a Szövetkezet által előállított típusborok két múlva nagyon keresettek lesznek s az a körülmény, hogy a Tokajhegyalja termésének egy bizonyos hányadát a Szövetkezet átveszi, elő fogja segíteni az át nem vett termés értékelkedését is.

A közgyűlés, melyen dr. Oláh István ny. kuriai bíró elnökölt, emelkedett hangulatban folyt le: a közgyűlés elfogadta az alapszabályokat, tudomásul vette az alapítók által kinevezett igazgatóságot, megválasztotta a felügyelő-bizottságot.

Igazgatósági tagok lettek:

Abonyi Sándor, Lónyay Elemér herceg urad. intézője, dr. Besseney Zénó országgyűlési képviselő, szőlőnagybirtokos, dr. Buza Béla ügyvéd, Csajka Endre kormányfőtanácsos, szőlőbirtokos, dr. Haas Bertalan ügyvéd, szőlőbirtokos, Illésházy Endre kir. g. tanácsos, a Zemplénnvárm. Gazd. Egyesület titkára, szőlőbirtokos, Kurucz Károly ny. tábornok, szőlőnagybirtokos, Kolozsy Ferenc ny. községi főjegyző, szőlőbirtokos, báró Maillot Nándor országgyűlési képviselő, a Zemplénnm. Gazd. Egyesület elnöke, szőlőnagybirtokos, dr. Oláh István ny. kuriai bíró, szőlőbirtokos, Páyer Ferenc rk. püspöki helynök, szőlőbirtokos, dr. Prihoda László kórházi főorvos, szőlőbirtokos, Vaskó József pápai prelátus, szőlőbirtokos és végül a földmivelésügyi kormány delegáltja.

Az igazgatóság a gyűlést követő ülésen báró

Maillot Nándort az igazgatóság elnökévé, dr. Oláh Istvánt az igazgatóság alelnökévé, dr. Buza Bélát ügyvezető-igazgatóvá választotta. A végrehajtó-bizottság tagjaiul az ügyvezető-igazgató, Illésházy Endre és a kormány delegáltja választottak meg.

A felügyelő-bizottság tagjaiul: Harsányi Gyula tkp. igazgató, Helfy Rezső bankigazgató, Kornitzer Lipót szesznagykereskedő, dr. Szirmay István várm. főügyész és Veres Viktor szőlőbirtokos választottak meg.

A borértékelő-bizottság rendes tagjaul: Kwazsinger József, póttagul: Constantin Tamás szőlőbirtokosokat választotta meg a közgyűlés.

A közgyűlés által elfogadott alapszabályokat alant közöljük:

A „Tokajhegyaljai Bortermelők Pinceszövetkezete, állami ellenőrzés alatt” alapszabályai.

I. szövetkezet célja, cége, székhelye, cégjegyzésének módja, hirdetményei, üzletköre és tartama.

1. §.

Abból a célból, hogy tokajhegyaljai borvidék jelegének megfelelő egységes és nagyobb borkészletek állhassanak a kereskedelem rendelkezésére, a tokajhegyaljai borvidék szőlősgazdái pinceszövetkezetet létesítenek, melynek feladatát a tagok szőlőterményeinek egységes és egyöntetű feldolgozása, kezelése és értékesítése, ugyancsak a tagok hitelszükségletének a kielégítése fogja képezni.

2. §.

A szövetkezet cége: „Tokajhegyaljai Bortermelők Pinceszövetkezete, állami ellenőrzés alatt.”

Székhelye: Sátoraljaujhely.

A szövetkezet cégét akként jegyzik, hogy vagy az igazgatóság 2 (kettő) tagja, — vagy az igazgatóság 1 (egy) tagja és az ügyvezető igazgató az előnyomott vagy írott cégszöveget sajátkezüleg együttesen aláírják. Cégvezető kirendelése esetén a céget ugyanilyen módon együtt jegyezheti a cégvezető is akár egy igazgatósági taggal, akár az ügyvezető igazgatóval, de természetesen mindenkor csakis a cégvezetésre utaló toldattal.

A szövetkezet hirdetményei vagy a Borászati Lapokban vagy egy helyi hírlapban teendő közlések, ezeken felül a hirdetmények más hírlapokban vagy falragaszokon is közzétehetők.

3. §.

A tagok szőlőtermésének feldolgozásán és kezelésén kívül jogositva van a szövetkezet mind-

azon kiegészítő üzletágok vitelére is, melynek a bor szőlőtermények feldolgozásával kapcsolatosak, úgymint: borpárlat előállítás, központi szeszfőzés, must besűrités, szőlészeti melléktermények igari feldolgozása stb.

Feladata ezenkívül tagjai előlegszükségletének kielégítése, a feldolgozásra és értékesítésre beadott borok értékének legfeljebb 60%-a erejéig, — ugyszintén a tagok részére mindazon anyagok és eszközök beszerzésének megkönnyítése, melyekre a termelésnek szüksége van (védekező szerek stb.)

4. §.

A szövetkezet kizárólag a tagoktól átvett készletek kikészítését és értékesítését végezheti, boroknak saját számlára való vásárlásával azonban nem foglalkozhatik. Ennek megfelelően kizárólag tagjainak szükségleteiről gondoskodhatik, mások részére közvetítést nem végezhet.

5. §.

A szövetkezet a tagokkal szemben az átvett termények értéke és az értékesítés után jelentkező haszonrészesezés erejéig elszámolási viszonyban áll. Tagjainak szőlőtermékeit nem vásárolja meg csupán értékeli és azokra az értéknek legfeljebb 60%-a erejéig elszámolási előlegeket ad. Amennyiben erre a célra elegendő saját tőkével nem rendelkeznék, a 3. §-ban jelzett hitelről gondoskodik. Az egyes tagokkal való végleges elszámolás alapját az az érték képezi, mely a szövetkezet azon évi borkészletének teljes eladása után az elért eladási ár alapján számítottatott ki.

Az elszámolás alapját képező értékmegállapítás módzatait az alapszabályok függelékét képező külön kezelési szabályzat állapítja meg.

6. §.

A szövetkezet időtartama 25 év. Ennél előbb csak akkor oszolhatik fel, ha a tagoknak külön e célból összehívott közgyűlésén a rendes tagok $\frac{2}{3}$ a a felosztást kimondja. Erre különösen az szolgálhat indító okul, ha a megmaradt tagok által termelt és beszolgáltatott mennyiség a szövetkezet aktivitását nem tudja biztósítani.

II. A Tagok jogai és kötelezettségei.

7. §.

A szövetkezet tagja azon szőlőbirtokos vagy szőlőhaszonélvező, aki a szövetkezetbe legalább 1 drb. üzletrész jegyzésével belép és ezzel a törvény értelmében is alá veti magát az alapszabályokban előírt kötelezettségeknek. Tagjai lehetnek továbbá a szövetkezetnek olyan jogi személyek, erkölcsi testületek, kereskedelmi társaságok és magánosok

is, akik a szőlőtermelők érdekeinek elmozdítása végett tőkájükkal kívánják a szövetkezetet támogatni anélkül, hogy maguk szőlőtermelők volnának és termékeiket a szövetkezetnek beadnák.

8. §.

A tagság megszerezhető az alapítási, tervezetnek aláírása és az egyidejűleg ugyanitt eszközölt üzletrészekjegyzése által, — a szövetkezet megalakulása után pedig a belépési nyilatkozat aláírása által. A belépési nyilatkozat elfogadása tárgyában az igazgatóság legkésőbb 30 nap alatt határoz. Ezen határidő eltelte után a belépni szándékozó nyilatkozatához nincs kötve.

9. §.

Minden bortermelő tag, belépése alkalmával, szőlőterülete után, katasztrális holdanként legalább 1 üzletrészt tartozik jegyezni. Nem bortermelő tagok legalább 1 üzletrészt tartoznak jegyezni.

Egy üzletrész ára 40 pengő, mely összegből a bortermelő tagok egy részt készpénzben fizetnek be, a többi részt pedig bor, vagy must beszolgáltatásával egyenlítik ki. Ennek módozatait az igazgatóság állapítja meg. Nem hortermelő tagok a jegyzett üzletrészek árát készpénzben fizetik be.

10. §.

Minden bortermelő tag tartozik évi bortermésének legalább 20%-át feldolgozás és értékesítés céljából a szövetkezetnek *lehetőleg* must alakjában a szüreti idő alatt beszolgáltatni.

A beszolgáltatás módozatait az alapszabályok függelékét képező külön kezelési szabályzat állapítja meg.

Ennek a termésmennyiségnek a beszolgáltatására a tagot kötbér kirovásával lehet szorítani, melynek nagyságát az igazgatóság állapítja meg a be nem szolgáltatott termények mennyisége arányában, fenntartva a szövetkezetnek az esetleges előállott kár megtérítésére vonatkozó jogigényét is.

Az igazgatóság állapítja meg azt is, hogy milyen lehet a minimális minősége a beszolgáltatandó mustnak vagy bornak, valamint, hogy milyen mennyiséget fogad el egy-egy tagtól a kötelezett 20%-on felül.

11. §.

A szövetkezeti tagság a tag kívánságára megszűnik a szőlőbirtok eladásával, illetve a haszonbérlet megszűnésével. Köteles azonban a tag erről a szövetkezetet azon üzletév első két hónapján belül értesíteni, melynek végével a tagságot ez alapon megszüntetni kívánja. Haszonbérbeadás esetén a tagság nem szűnik meg, de a haszonbérlet tartamára a tag fel van mentve a vállalt

terménymennyiség beszolgáltatásának kötelezettsége alól.

Megszűnik a tagság olyan vis major esetében is, mely magát a szőlőültetvényt pusztította el. Ez esetben is csak a tag kivánságára szűnik meg a tagság, még pedig azon üzletév végével, melynek első két hónapján belül a szőlő kivésését bejelentette. Az olyan erőhatalom, mely nem magát a szőlőültetvényt, hanem csak a termést semmisítette meg, nem szolgálhat alapul a tagság megszűnésére, hanem csupán a terménybeszolgáltatási kötelezettség alól mentesít az illető évre.

Elhalálozás esetén az igazgatóság határoz az örökösök tagsági jogutódlása tárgyában. Az örökösök felvételét kimondó határozat azonban az örökösökre nézve csak az esetben kötelező, ha annak közlésétől számított 30 nap alatt kilépési szándékukat az igazgatóságnak be nem jelentik.

Megszűnik végül a tagság kizárás esetén is.

Ki kell zárni a tagot :

a) ha csőd hatálya alá jut, vagy ha vagyona felett szabad rendelkezési jogát bármely címen elvesztette, feltéve, hogy ez utóbbi esetben törvényes képviselője a tagság fenntartását nem kívánja,

b) ha nyereszkesedési vágyból vagy az állam és a társadalom törvényes rendje ellen elkövetett büntett vagy vétség miatt jogerősen elítélte vagy pedig politikai jogainak gyakorlásától jogerősen felfüggesztetett.

Kizárható a tag, ha a szövetkezettel szemben fennálló kötelezettségét kétszeri írásbeli felszólítás után, a második felszólítástól számított 30 nap alatt sem teljesíti, továbbá, ha tagtársaival szemben összeférhetetlen, a vezetőség tagjaival szemben durván sértő magaviseletet tanusít vagy végül, ha szándékosan a szövetkezet érdekei ellen cselekszik.

A tag kizárása kérdésében az igazgatóság végérvényesen határoz.

A tagnak a szövetkezetből felmondás mellett való kilépésére nézve a keresk. törvény 235. §-a az irányadó, azzal az eltéréssel, hogy tartozik a tag kilépését legalább 10 hónappal az üzleti év vége előtt bejelenteni.

12. §.

A tagok a szövetkezet kötelezettségeiért üzletrészeik névértékének kétszeres összege erejéig felelősek. A kivált tag ezen felelőssége azon kötelezettségekért, melyeket a szövetkezet a kiválás időpontjáig szabályszerűen vállalt, a keresk. törvény 254. §-ában meghatározott elévülési idő leteltéig továbbra is fennmarad.

A szövetkezet feloszlása esetén a tagoknak

joguk van arra, hogy a szövetkezet tiszta vagyona köztük üzletrészeik arányában felosztassék.

13. §.

A kivált tagok vagy az elhalt tag azon örökösei, akik nem kívánnak a szövetkezet kötelezettségében maradni, az évzárlatot követő hat hónap leteltével üzletrészeik névértékének, — illetve, amennyiben a mérleg alapján az üzletrészek tényleges értéke a névérték alá szállott volna — ezen alacsonyabb értéknek visszafizetését igényelhetik, de csakis a szövetkezettel szemben fennálló esetleges tartozásaik kiegyenlítése után.

III. A szövetkezet szervezete.

14. §.

A szövetkezet szervei a következők :

1. a közgyűlés,
2. az igazgatóság,
3. a felügyelő bizottság.

A közgyűlés.

15. §.

A közgyűlés rendes vagy rendkívüli lehet.

A közgyűlést a tagok alkotják. Az évi rendes közgyűlés a naptári év első felében tartandó meg.

A közgyűlés elnöke az igazgatóság által saját kebeléből választott elnök, vagy ennek akadályoztatása esetén az alelnök, mindkettőjük akadályoztatása esetén pedig a közgyűlés többsége által erre kijelölt tag. A jegyzőt és a két hitelesítőt az elnök jelöli ki.

A jegyzőkönyvnek a közgyűlés lefolyásán és a hozott határozatokon kívül tartalmaznia kell a személyesen jelenlevő és képviselt szövetkezeti tagok névsorát és azok üzletrészeinek mennyiségét. Hitelesítésre a közgyűlési elnöknek, az elnök által kijelölt 2 (kettő) jelenlevő tagnak és a jegyzőnek névaláírása szükséges.

16. §.

A közgyűlést rendszerint az igazgatóság hívja össze.

A közgyűlés összehívása akként történik, hogy a közgyűlés napja, helyes tárgysorozata, rendes közgyűlésnél pedig ezeken kívül azon tudósítás, hogy az évi mérleg a közgyűlést megelőző 8 napon át a szövetkezet üzlethelyiségében közszemlére ki van téve, a 2. §-ban említett lapok egyikében 8 (nyolc) nappal előbb közzétételük.

17. §.

A felügyelő-bizottság, vagy a tagok $\frac{1}{10}$ -ed része a közgyűlés összehívását, az ok és cél kijelölése mellett bármikor követelheti. Ha az igaz-

gatóság ennek 8 (nyolc) nap alatt meg nem felel, a közgyűlést a tagok kérelmére az illetékes cég-bíróóság hívja össze.

18. §.

A közgyűlés határozatképes, ha azon a tagok $\frac{1}{10}$ -ed része akár személyesen, akár pedig képviselve, — de legalább 10 tag személyesen jelen van.

Minden tagnak minden üzletrésze után 1 szavazata van, azzal a korlátozással azonban, hogy 10 (tíz) szavazatnál többet egy tag sem gyakorolhat. Szavazati jogát csak olyan tag gyakorolhatja, aki a közgyűlés napjáig esedékessé vált üzletrészbefizetéseivel hátralékban nincsen.

A szavazás más tagnak adott írásbeli meghatalmazás útján is gyakorolható, de 10 (tíz) szavazatnál többet egy tag sem képviselhet (a saját szavazatán kívül.)

A határozatok rendszerint nyílt szavazással (felállítás, kézfelemelés, felkiáltás) és egyhangulag, vagy szótöbbséggel hozatnak. Szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

Tíz jelenlévő tag írásbeli kívánságára az elnök titkos szavazást köteles elrendelni, mely szavazólapokkal történik. A szavazólapok összeszedésére és összeszámlálására az elnök bizottságot nevez ki.

19. §.

Ha a határozatképességhez szükséges számú tag nem jelent meg, az először összehívott közgyűlés napjától számított legalább 7 (hét) napi időköz utáni időre új közgyűlés hívandó össze, mely az előbbi közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyak felett, — a 6. §. esetét kivéve — a megjelent tagok számára való tekintet nélkül határoz. A két közgyűlés együttes hirdetményben is közzétehető.

20. §.

A rendes vagy rendkívüli közgyűlés a 18. §. és 6. §-okban megállapított számú tagok megjelenése esetén jogérvényesen határoz mindazon tárgyak felett, melyek napirendjére voltak tűzve.

A közgyűlés hatáskörébe különösen a következő tárgyak feletti határozathozatal tartozik:

a) az évi zárszámadás megvizsgálása, a mérleg megállapítása és ennek alapján az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentés feletti határozathozatal,

b) a tiszta jövedelem felosztása, illetve a netaláni veszteségnek a 34. §. értelmében leendő fedezése,

c) igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjai-

nak megválasztása és díjazásának megállapítása. Az első igazgatóságot azonban 3 évre az alapítók nevezik ki,

d) ingatlanok megszerzésére oly esetekben, amikor azoknak közgyűlési hozzájárulás nélküli megszerzésére kényszerítő okok nem forognak fenn, ugyancsak mindenféle ingatlanok eladása. Oly sürgős és kényszerítő esetekben, amikor ingatlanok meg nem szerzése a szövetkezet egyenes kárával járna, ezek megszerzésére az igazgatóság jogosult,

e) a szövetkezet felszámolása tárgyában való határozat,

f) az alapszabályok módosítása és ennek kapcsán az üzletrészek névértékének felemelése. Az erre vonatkozó közgyűlési határozat csak akkor érvényes, ha a közgyűlésen megjelent tagoknak legalább $\frac{3}{4}$ -e (háromnegyede) szavazott a felemelés mellett és ha afelemelés mellett szavazó tagok az összes szövetkezeti üzletrészek legalább $\frac{1}{3}$ részének tulajdonosai. Ha az első közgyűlés határozatképtelensége miatt 7 (hét) napi időköz utáni időre összehívott újabb közgyűlésen a fenti szótöbbség el nem éretnék, az indítvány elvetettnek tekintendő,

g) bárminemű indítvány, melyet a felsorolt tárgyakon kívül az igazgatóság saját részéről, vagy valamely tagnak a közgyűlést 8 (nyolc) nappal megelőzőleg történt bejelentése alapján a napirendre kitűzött.

21. §.

Minden jog, mely az alapszabályokban a szövetkezet más szerveire világosan nincs átruházva, a közgyűlést illeti.

Az igazgatóság.

22. §.

A szövetkezetet 15 tagból álló igazgatóság, az elnök és egy alelnök vezeti. Az első igazgatóságot 3 év tartamra az alapítók nevezik ki, azután pedig a tagok sorából a közgyűlés 3 év tartamára választja. Az igazgatóságba egy tagot a földművelésügyi miniszter nevez ki. Az első három év eltelte után megválasztott igazgatósági tagok egyharmada évenként új választás alá kerül. A kieső tagok sorshuzás útján jelölendők ki, azonban újra megválaszthatók. Az elnököt és alelnököt az igazgatóság saját kebeléből választja.

23. §.

Az igazgatóság mindannyiszor összehívandó, ahányszor azt a szövetkezet érdekei kívánják, de évnegyedenként legalább egyszer összehívandó. Az

igazgatóságot az elnök hívja össze. Legalább három igazgatósági tag kivására az elnök az igazgatóságot ülésre összehívni köteles.

Az igazgatósági ülés határozatképes, ha arra valamennyi igazgatósági tagot idejekorán meghívtak és ha az ülésen az elnökkel vagy alelnökkel együtt az összes igazgatósági tagoknak legalább egyharmad része jelen van. Az igazgatósági ülésen az elnök, vagy akadályoztatása esetén az alelnök, — mindkettőnek akadályoztatása esetén pedig a többség által erre felkért igazgatósági tag elnököl. Az igazgatóság egyszerű szótöbbséggel határoz. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Egyébként ügyrendjét az igazgatóság maga állapítja meg.

24. §.

Az igazgatóság hatáskörébe tartozik:

a) a közgyűlés elé tartozó ügyek előkészítése, a közgyűlés összehívása és a közgyűlési határozatok végrehajtása,

b) az ügyvezető és a szövetkezeti alkalmazottak kinevezése és elbocsátása, ezek jogkörének szabályozása, javadalmazásuk megállapítása és utalványozása.

c) a tagok által beszállítandó szőlőtermények előzetes átlagértékének megállapítása, — a függelék 10. §-a szerint — és azután a végleges elszámolási árak megállapítása,

d) kijelölése azon 3 tagu és 2 póttagu ügynevezett szüreti bizottságnak, amely a kezelési szabályzatban körülírt módokat mellett a szőlőtermények beszolgáltatására és átvételére vonatkozóan intézkedni hivatott,

e) elvileg határoz a termények és melléktermények feldolgozásáról,

f) elvileg határoz az eladásra kész borok és egyéb termények ára és eladási körülményei felett,

g) megállapítja a tagok részére történő hitel-szerzés és nyújtás módjait és az elszámolási előlegek mértékét, amely azonban a várható érték 60%-át nem haladhatja meg,

h) hitelt vesz igénybe minden olyan esetben, amikor a közgyűlés által megállapított elvek alapján és határok közt ennek szükségessége felmerül. Ezen hitel csakis beruházási célokra vagy kezelési nyersanyag beszerzése céljából vehető igénybe, vagy a 3. §-ban irt előlegnyújtás céljára,

1. a 3. §-ban foglalt célokra az üzletmenet-höz szükséges összegeket folyósítja,

j) megállapítja az évi költségelőirányzatot, elkészíti és a közgyűlés elé terjeszti a mérleget. Ezekon felül intézi mindazon ügyeket, melyek a

közgyűlésnek és a felügyelő-bizottságnak fenntartva nincsenek.

Az igazgatóság tagjai a c) pontban foglalt értékmegállapítást az értékesítési lehetőségekre figyelemmel s mindenkor a szövetkezet érdekeinek legszigorubb szem előtt tartásával kötelesek eszközölni. A túlértékelés vagy egyéb hibák folytán előállott veszteségekért, gondatlanság fennforgása esetén a szövetkezetnek anyagi felelősséggel tartoznak.

25. §.

Az igazgatóság jogosítva van az üzletvitel folytonosságának biztosítása érdekében saját kebeléből egy 3—5 tagból álló végrehajtó bizottságot kiküldeni, mely az igazgatóság által reá ruházott hatáskörében s az igazgatóság törvényes felelőssége mellett érvényesen intézkedik mindazon ügyekben, melyeket az igazgatóság önmagának fenn nem tartott. A végrehajtó bizottság szervezetét és ügyrendjét az igazgatóság állapítja meg.

A felügyelő bizottság.

26. §.

A felügyelő bizottság 5 tagból áll, kiket a közgyűlés választ. A felügyelő bizottsági tagok megbízatása első ízben 1 (egy) évre azután mindenkor 3 (három) évi időtartamra terjed.

Elnökét és alelnökét a bizottság maga választja, első ízben egy évre, azután három évre, amikor az egész felügyelő bizottság újra választatik. Ügyrendjét az igazgatósággal együtt állapítja meg.

A felügyelő bizottság ülései határozatképesek, ha azokra valamennyi felügyelő bizottsági tag kellő időben meghívott és ha azokon az elnökkel vagy alelnökkel együtt legalább 3 (három) felügyelő bizottsági tag jelen van. A felügyelő bizottság határozatait szótöbbséggel hozza, az elnök is szavaz, szavazat egyenlőség esetén az a határozat érvényes amelyre az elnök szavazott.

27. §.

A felügyelő bizottság a törvény által megszabott működést fejt ki, különösen, — teljes és egyetemleges vagyoni jogi felelősség mellett, — örködni afelett, hogy az igazgatóság mindenben szigorúan a szövetkezeti alapszabályokhoz és a törvényekhez tartsa magát.

Ha a felügyelő bizottság a K. T. 195. §-ában felsorolt szabálytalanságoknak jönne nyomára, köteles a közgyűlést késedelem nélkül összehívni. Továbbá köteles a hozzá áttett mérleget és nye-

rességszámlát azonnal átvizsgálni, a könyvekkel összehasonlítani s ennek megtörténtét a számlákon kintüntetni.

A felügyelő bizottság tagjai akár együttesen, akár egyenként az igazgatóság ülésén jelen lehetnek és az igazgatóságtól bármikor felvilágosítást kérhetnek.

A könyveket és a pénztárt minden évnegyedben legalább egyszer meg kell vizsgálniok.

28. §.

A felügyelő bizottság előzetes hozzájárulása szükséges.

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak, valamint a szövetkezet alkalmazottainak adandó hitel engedélyezéséhez.

2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai, valamint a szövetkezet alkalmazottai által a szövetkezet irányában vállalandó jótállás elfogadásához.

IV. Mérleg, jövedelem felosztása, felosztás.

29. §.

Az üzleti év január 1-én kezdődik és december 31-én végződik.

30. §.

Minden üzletév végén leltár és mérleg készítenőd, amely legkésőbb március 15-ig a közgyűlés elé terjesztendő.

A mérlegnek tartalmaznia kell a szövetkezeti vagyontörvények és passívait, a bevételeket és kiadásokat, a jövedelmet, illetve veszteséget és pedig minden feldolgozási ágról külön-külön. Egyebekben a mérleg felállításánál a következő szabályok az irányadók:

1. A szövetkezet vagyona azon összegben veendő fel, mely az üzleti év utolsó napján, vagyontárgyai értékének megfelelt.

2. az árfolyammal bíró értékpapírok legfeljebb azon árfolyamban vehetők fel mellyel azok az üzleti év utolsó napján bírnak.

3. az első szervezés költségeiből a követelések közé csak annyi vehető fel, amennyi azoknak legfeljebb öt évre való egyenlő felosztása mellett az illető üzleti év után fennmarad.

4. az üzletrészekre történt befizetések összege a tartalékalap a tartozások közé sorolandó.

5. a kétes követelések valószínű értékük szerint veendő számításba, a behajthatatlanok pedig leírandók.

6. a cselekvő és szenvedő állapot összeha-

sonlításából eredő nyereség vagy veszteség határozottan mint ilyen jelölendő meg.

7. az előre beszédett kamatok, valamint a fel nem vett és még el nem évült osztalékok a teher rovatra veendő fel.

31. §.

Az évi mérlegben feltüntetett évi tiszta nyereség a következő arányban osztandó fel: 50% a bortermező tagok számára a beadott bormennyiségek értéke arányában, — 20% az összes tagok számára üzletrészeik értéke arányában, — 20% a tartalékalapra, 10% a külön rendeltetésű alapokra. A fel nem vett osztalék a törvényes elévülési idő leteltével a tartalékalaphoz csatolandó.

32. §.

Ha a tartalékalap eléri a szövetkezet üzletrész tőkájének egyötödét, az ezen alap növelésére szánt részesedés 10%-ra szállítandó le, a fennmaradó összeg pedig a tagok közt üzletrészeik arányában szétosztandó.

33. §.

A közgyűlés a jelenlévők szavazatának $\frac{2}{3}$ -val elhatározhatja, hogy a tagoknak kijáró s üzletrészeik után számított haszonrészesedés egyötöde a hiteltörlesztés gyorsítására szolgáljon.

34. §.

A mérleg szerint mutatkozó veszteséget elsősorban a tartalékalapból kell fedezni. Ha ebből ki nem kerül, a további teendők felől az igazgatóság javaslatára a közgyűlés határoz.

F Ü G G E L É K:

1. §. A szőlőtermékek (must, bor) beszolgáltatásának kezdetét és módját a szüreti idény beállta szerint a szövetkezet igazgatósága állapítja meg.

2. §. A must vagy bor beszolgáltatására és átvételére vonatkozó összes intézkedéseket három rendes és két póttagból álló szüreti bizottság intézi, amely bizottságot a szövetkezet igazgatósága jelöli ki.

3. §. A szüreti bizottság részletesen megállapítja az egyes beszolgáltatások helyét, napját és időpontját, s tekintettel a szövetkezet működésének nagy területére, az egyes községekben a szükséghez képest külön helyi bizottságokat alakíthat, melyeket megfelelő utasításokkal lát el.

4. §. A beszolgáltatásnak *lehetőleg* must alakjában a szüreti idény alatt kell megtörténni, még az erjedés megindulása előtt. A szövetkezeti tag a

köztség belterületén, illetve a szövetkezeti igazgatóság által megállapított helyen tartozik a mustot a szüreti bizottság rendelkezésére bocsátani, a további elszállítás felől a szüreti bizottság gondoskodik.

5. §. A beszolgáltatandó mustmennyiségnek kifogástalan állapotban kell lennie — s a szürelelő bizottságnak joga van a rosszul, vagy tisztátlanul kezelt, vagy a kikötött mennyiségnek meg nem felelő must átvételét visszautasítani. Egyebekben a bizottság az igazgatóságnak az alapszabályok 10. §-a alapján kiadott utasítása szerint jár el.

6. §. Azon tag, aki a szőlő megbetegedése, jégverés vagy más ok miatt nincs abban a helyzetben, hogy a kötelezett mennyiséget beszállíthassa — tartozik legkésőbb október 10-ig erről a szövetkezetet értesíteni. Az igazgatóság jogosítva van a tényállást a helyszínen megállapítani.

7. §. A beszállításkor a tag elismervényt kap, melyben feljegyzendő a must vagy bor faja, cukor vagy szesztartalma és mindazon körülmények, a melyek az ár megállapításánál irányadók (minőség, osztályozás stb.).

8. §. Joga van a tagnak a saját mustjának vagy borának vegyelemzésénél jelen lenni és abból mintapalackot venni.

9. §. A kitzűzött időn kívül must- vagy bor-szállítványok csak rendkívüli esetben, a bizottság hozzájárulásával fogadtatnak el.

10. §. A beszolgáltatott must vagy bor értékének megállapítása céljából évenként egy három tagu és két póttagu bizottság alakítatik. A bizottságnak egy rendes és egy póttagját évenként a közgyűlés jelöli ki a bortermelő tagok sorából — egy rendes és egy póttagot pedig az igazgatóság nevez meg. Ezek azután megegyezés vagy sors-huzás útján elnököt választanak. Ez a bizottság vizsgálja meg a beszolgáltatott must vagy bor minőségét és állapítja meg annak értékét. Ezen megállapítás alapján ezután az igazgatóság véglegesen dönt az érték összegére nézve, mely az illető tag számláján az ő javára lett írva. Ez az összeg képezi a tagnak a szövetkezettel szemben fennálló elszámolásának alapját.

11. §. Amennyiben az azon évi készletek teljes eladása után az összes költségek és kiadások levonása mellett a fenti 10. §. szerinti értéken felül nyereség mutatkoznék, ebből a nyereségből az illető tag csupán az alapszabályok 31. §-ában foglaltak szerint részesül. Amennyiben pedig a tényleges értékesítés a költségek és kiadások levonása után alacsonyabb összeget mutatna, mint a fenti 10. §. szerint megállapított s a tag javára irt

érték — a tagnak az árkövetelése sem lehet nagyobb, mint ez a tényleg elért alacsonyabb összeg.

A tagnak ezen árkövetelése a szövetkezeti készletek eladása arányában egyelítendő ki. Az alapszabályok 31. §-ában említett nyereség kifizetése azonban csak a pénzügyi év végével történik.

A tagnak árkövetelése képezi a hitel, vagy esetleges előlegnyújtás fedezetét.

Baromfitenyésztési rovat.

Rovatvezető: dr. Szén József plébános.

Jövedelmező-e a kacsatenyésztés?

Évek óta figyelemmel kísérem a Zempléni Gazda baromfi rovatát, ahol már sok, a baromfitenyésztés kérdéseivel foglalkozó cikk jelent meg, eme közlemények azonban kivétel nélkül csakis a tyuktenyésztéssel, illetve a tojástermelés fokozásával foglalkoznak, míg a baromfitenyésztés többi szintén hasznos ágazatairól — kacsa-, lud- és pulykatenyésztés — egyetlen egy sorban sem történt említés.

A Z. G. mentségére szolgáljon azonban azaz érdekes megfigyelésem, hogy az okszerű, hasznot-hajtó baromfitenyésztésről ujabban megjelent szakmunkák is ugyanebbe az egyoldalúságba esnek s míg azokból a tyuktenyésztés legkisebb részletkérdéseiről is a legkimerítőbb tájékozódást nyerjük, addig a többi baromfifajok jövedelmezőségéről való megemlékezésnek még csak nyomát sem találjuk.

Igy pl. az elmúlt évben jelent meg Predmerszky: Tojásfarmer c. munkája, a f. évben pedig Hauszner és Lovag Holczinger szerkesztésében: Jövedelmező baromfitenyésztés c. szakkönyv. Mindkét könyv a külföldi és hazai tapasztalatokon alapuló gyakorlati ismeretekkel alaposan megirt kitűnő szakmunka, melyekben a tyuktenyésztésről, tojástermelésről és értékesítésről minden tudnivalót megtalálunk, amit csak egy modern baromfitenyésztőnek tudnia kell, de nincs azokban szó sem a kacsa-, sem a lud- vagy pulykatenyésztésről. Mintha bizony ez utóbbiak nem is baromfiak lennének!

Pedig bizonyos, hogy e mellőzött baromfifajok adott körülmények között ép oly jól jövedelmező kereseti lehetőségeket rejtenek magukban, mint akár csak egy jól berendezett rhodé island, vagy leghorn tenyészet.

Jelen cikk keretében általánosságban arra a kérdésre kívánok feleletet adni, hogy vajjon a ka-

csatenyésztés jövedelmező-e, ellentétben azzal a — köztudatba egészen átment téves felfogással, hogy „a kacsá önmagát eszi meg”, azaz többbe kerül tartása, mint amennyit ér.

A kacsatenyésztés előnye mellett szól már az a tény is, hogy ahhoz nem kell annyi szakismeret, mint a tyuktenyésztéshez, egyszerűbb a takarmányozás, nem kell annyi tőke sem mivel az ólak egyszerűbbek, nem kell csapófészek, nem kell magas drótkerítés, az elhalási százalék is kisebb, mivel a kacsák közt ugyiszólván teljesen ismeretlen a tyukfélénél gyakrabban előforduló betegségek: a nátha, diftéria, tuberkulózis, fertőző feherhasmenés stb.

Míg Amerikában inkább a kacsá *husra* való termelését üzik iparszerűleg kisebb nagyobb telepeken, addig Európában, főleg a nyugati országokban, a *kacsatojástermelés* van magasabb fokon s ezen országokban a tenyésztők között az az általános vélemény alakult ki, hogy a *tojástermelésre a kacsatenyésztés sokkalta jövedelmezőbb, mint a tyuktenyésztés*, főleg, mióta sikerült két speciális tojókacsát kitenyészteni, az u. n. *indiai futó* és az *angol khaki cambell* (ejtsd: keki csemp) kacsát.

E két tojófajta kacsá olyan szerepet visz a kacsafajták közt, mint a tyukok családjában az annyira híressé lett rhode island és leghorn. Ezek is egyszerű, igénytelen megjelenésűek, de életerősök és rendkívüli tojástermelő képességükkel valóssággal csodálatot keltenek.

Ugy az indiai futó kacsá, mint a khaki cambell 60 gr. on felüli súlyu, fehér héjú tojást tojnak s elérik az évi 180—200 drb.-os átlagos tojáshozamot, de nem ritkák a 250—300 as tojó egyedek sem.

Az 1927/28. évi angol tojóversenyen az őzszinü indiai futó kacsák legjobb teljesítménye 314 drb, a fehéréké 297 drb tojás volt. A khaki cambell kacsák még nagyobb eredményt mutattak, mert a leadott tojások száma: 333 drb, 324 drb, 322 drb, 321 drb. volt.

Mint e verseny eredménye is mutatja, a khaki cambell számszerűleg többet tojik ugyan, mint az indiai futó kacsái, tojásai azonban kisebbek s így ha a tojásokat nem darabszám, hanem súly szerint adjuk el, az utóbbi jövedelmezőségét többre becsülhetjük az előbbinél. Pl. egy hírneves holland tenyésztő a tojóversenyen mind a két fajból egy-egy törzzsel részt vett, a khaki cambell törzsbeliek 822 tojó napon 804 tojást tojtak, melynek súlya 50.305 gr. volt, míg a fehér indiai futó kacsák ugyanannyi idő alatt ugyanolyan tartás és

elhelyezés mellett, csak 753 drb tojást termeltek, de ezek súlya 52.955 gr. volt.

Ezen kacsafajták tojásait csak úgy használhatjuk fel, mint a friss tyuktojást. Ez fontos körülmény, mert eddig ugyanis a többi kacsafajták tojásait bizonyos kellemetlen mellékizük miatt étkezési célokra nem igen használhatók. A khaki cambell és indiai futó kacsák tojásai azonban teljesen mentesek minden mellékiztől, az u. n. „kacsatojás szagtól”, éppen azért étkezési célokra csak úgy, mint főzéshez, sütemény készítéshez egyformán jól felhasználhatók, akár a tyuktojás, sőt ezirányu külföldi vizsgálatok megállapították, hogy e kacsafajok tojásai nagyobb zsirtartalommal bírnak, mint a tyuktojások, azért táplálóbbak is.

Még egy nagy előnye úgy a khaki cambell, mint az indiai futó kacsának, hogy nem igényelnek vízi kifutót, azaz nincs szükségük nagyobb mennyiségű víztömegrre, hogy fürödhessenek, uszálhassanak s így ott is sikeresen tenyészthetők, ahol alkalmas vízterület nem áll a tenyésztő rendelkezésére. Ez az oka annak, hogy pl. Hollandiában, Németországban az újabban létesített kacsafarmokon csak az indiai futó kacsát és a khaki cambell kacsát tenyésztik, mert ezeknek nem kell tó vagy folyóvíz, hanem csak jó, bőséges legelő.

Annyira szorgalmas élelem keresők, hogy alkalmas gyepes kifutó mellett tavasztól—őszig még a napi 50 gr. szemes eleséget sem fogyasztják el, tehát tartásuk a tyukénál jóval olcsóbb.

A takarmányozás és tenyésztés módozatainak ismertetését más alkalomra hagyva, csak azt említem még meg, hogy e két kacsafajta hizlalásra nem alkalmas, mert kis testűek, súlyuk a kifejlett állatoknál 2 kg körül van, épen ezért, mint pecsénye kacsá, kitűnő anyagot képez — Hizlalásra a pekingi, a roneni, aylesbury — fajták alkalmasak.

Nagyon helyesen jegyezte meg egyik tenyésztő, hogy amint a gyorsirás nem tudta kiszorítani a rendes irást, úgy a khaki cambell és indiai futó kacsá sem szoríthatja ki a tyukot, mert hiszen a tapasztalat szerint utána még valami jobb fogjönni, azonban a két kacsá-fajta eddigi tapasztalatok szerint tojástermelésre annyira ideális anyagot képez, hogy felkarolásuk és elterjesztésük nagyon is indokolt.

Felelős kiadó: Illésházy Endre ügyv. titkár.

Hirdessünk a
„Zempléni Gazdá”-ban

Közismert, jóhírnevű

Rhode Island Red

fajbaromfi tenyészetünkben

1929 ősz folyamán
nagyobb mennyiségű
importált vérből származó

tenyész-kakas

lesz eladó.

Előjegyzéseket már most kér:
dr. báró Waldbott Frigyesné
baromfitelepe, Sátoraljauhely,
Postafiók 81.

34

Magas csirakéességű

bőtermő 1928. évi

BUZA-VETŐMAG

kapható

Zempléni Mezőgazdasági
R. T.-nál Szerencs.

Posta-vasut állomás Szerencs.

30

Bérszántás

CORMICK-traktorral (20 HP)

bérszántást vállalok 32

id. Bernáth József Tokaj

Rackajuh eladás.

Állomány apasztás folytán cca 240 drb.

vegyes koru és ivaru 36

RACKAJUH

kerül eladásra gróf Károlyi László
erdőhivatalánál, Sátoraljauhely

Postafiók ; 60.

Legkitünőbb minőségű, 29
nemesített magból utántermelt

Buza-vetőmag

10%-os felárral kapható

Kossuth Lajos gazdaságában

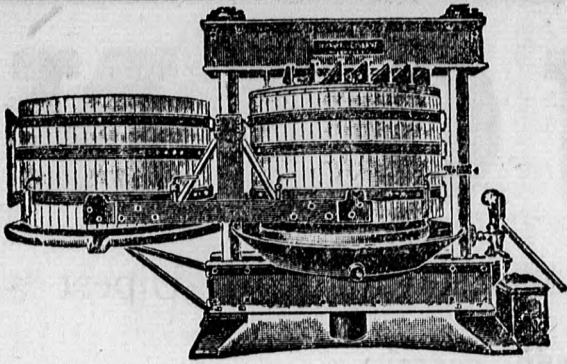
SZÉPHALOM

u. p. Sátoraljauhely, fiókbérlő

A „Zempléni Gazda“

jelenleg vármegyénk legelterjedtebb, legtöbb
példány számban megjelenő lapja. E z é r t

Hirdessünk a „Zempléni Gazda“-ban

1902. Pozsony: aranyérem. 1902. Eger: díszoklevél és aranyérem. 1901. Temesvár: I. díj, díszoklevél. 1906. Nagyvárad: I. díj, díszoklevél. 1907, pécsi, 1914 és 1921. évi budapesti kiállításon aranyérem és díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legjobb rendszerű „Könyök-szerkezetű”, „Kossuth”, „Hegyalja.” Legújabb rendszerű, víznyomású (hidraulikus) kettős kosaru, valamint folytonműködő „Archimedes” erőhajtású sajtók nagyüzemi préseléshez.

SZŐLŐZÚZÓK ÉS TÖRKÖLYTÉPŐK

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára, Miskolc.

Bodrogközi gazdaságok figyelmébe!

Vajdácaska község melletti erdőnkben gazdasági és bognár-célokra alkalmas

szil-múfa

eladó.

Megkeresés címzendő:

dr. báró WALDBOTT FRIGYES

erdőgondnoksága Sátoraljaujhely

Postafiók 81.

35

Báró Maillot Nándor tályai faiskolájában

alma-, körte- és szőlő-oltványok, luc-, fekete- és erdei fenyő-csemeték, utszegélyezésekhez akácok, vadgesztenyék és egyéb csemeték nagy mennyiségben eladók.

Készlet a gyümölcsoltványok legkiválóbb fajtáiból, fajtánként több ezer, erdei csemetékből több százezer.

Ár: 2–3 éves gyümölcsoltvány P 1–1.50, egyéves sudárfák P 0.70–1.— darabonként, két éves erdei csemeték P 6–8 ezrenként.

31

Traktor-petroleum

Traktor-olajok

nemkülönben

BENZIN, GÁZOLAJ, KENŐ- és HENGEROLAJOK, KOCSIKENŐCS

legolcsóbb bevásárlási forrása:

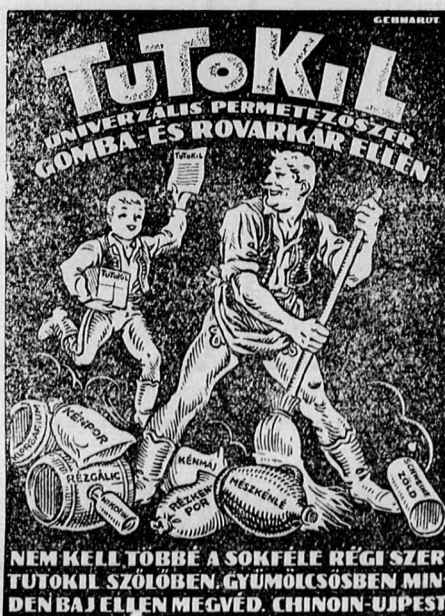
Magyar Fanto Művek Részvénytársaság

Sátoraljaujhelyi gyára.

CHINOIN

Gyógyszer és Vegyészeti Termékek Gyára R. T. Ujpest

Világhírű növényvédő szereik:

BÁRMIVEL PERMETEZÜNK SULFAROLT MINDIG KEVERJÜNK A PERMETLÉBE

Sulfarol

KOLLOID KÉN-PERMET SZŐLŐBEN ÉS GYÜMÖLCSÖSBEN A BŐ SZÜRET BIZTOSITÉKA + CHINOIN-ÚJPEST.

Megrendelhetők:

ARZOLA 45
OLCSÓBB
MINT MINDEN MÁJ
ARZÉN PERMETEZŐSZER

SZŐLŐBEN: MEGŐLI A MÖLYT
GYÜMÖLCSÖSBEN:
MEGŐLI MINDEN RÁGÓ FERGET
LÓHERÉBEN: LUCERNÁBAN:
ÁPION BOGÁR, BÖDE STB. ELLEN
NAGY TERMÉS FOKOZÁS.
CHINOIN • ÚJPEST

a Zemplénavarmegyei Gazdasági Egyesületnél is, Sátoraljaujhely.